

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne, izvenredni dodatki in priložnosti. — Inzerat: do 30 peti 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; notice, posilno, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišče: Knjižna ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knjižna ulica št. 5, 1. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Po rimskem sestanku

Zunanji minister dr. Ninčič se je v soboto odpeljal iz Rima in odpotoval najprej v Švico k svoji rodbini, jutri ali pojutrišnjem pa se pelje v Pariz, da se sestane s francoskim ministrom predsednikom Briandom, ki vodi ob enem posle zunanje ministra.

Tako skrivnostno in senčeno potovanje dr. Ninčiča v Rim je vzbudilo ogromno pozornost po vsej Evropi, pozornost in vznemirjenje pa seveda tudi v Jugoslaviji, kjer imamo žalostne izkušnje, da nam sestanki med našimi in italijanskimi državni prinesajo vedno le udarce. S skrbjo smo zlasti v Rim, tako so bila vsesobno prazna tudi poročila rimskega tiskovnega urada in italijanskih listov. Gospoda Mussolini in Ninčič sta dala novinarjem par intervjujev, a tudi v njih nista povedala ničesar konkretnega.

Tako tudi danes ne vemo, kaj je bil vzrok Ninčičevega potovanja v Rim in kaj sta tam razpravljala z g. Mussolinijem. Da ni šlo za tako splošno zadevo, kakor pripovedujejo službeni komunikacijski in službeno instruirani italijanski listi, je gotovo. Možno je, da sestanek ni rodil pričakovane uspeha, možno pa tudi, da rezultat še ni zgotovljen za javnost in da hočejo z objavo počakati do sestanika Društva narodov in formalnega vstopa Nemčije.

Naj bo že tako ali tako, v vsakem slučaju je bitno interesirana naša država, vse naše prebivalstvo. Za njegovo usodo gre, za njegove življenjske interese, a ono ne samo da ne sme sodelovati, ampak niti ne ve, v kateri smeri se tanežirano.

Tak položaj je s pojmom demokracije nezdružljiv. Gotovo je, da se v dobi tajne diplomacije, ki še vedno vlada svet, ne da razpravljati javno o vseh kožljivih zadevah mednarodnih odnosov. Zato pa imajo po vseh državah institucije, ki so predstavnice prebivalstva in ki kontrolirajo zunanjo politiko države, a ji baš s to kontrolo dajejo ob enem tudi moralno podporo in večjo avtoriteto. Pri nas take institucije ni. Da, še več: niti radikalni klub, niti vlada kot taka nista informirana o intencijah zunanje ministarstva in njegovih korakih. Zunanja politika je pri nas privilegij najožjega kroga osebnih zaupnikov ministrskega predsednika in zunanje ministarstva.

Kako mučno in škodljivo je to dejstvo, se je pokazalo baš povodom zadnjega Ninčičevega potovanja. Koliko bolj pomirjena bi bila vsa naša javnost, ako bi vedela, da so bili o tem potovanju in njegovem namenu informirani zaupniki naroda! Zato morajo vse stranke ob tej priliki znova energično obnoviti zahtevo po posebnem zunanje-političnem odboru Narodne skupščine. Enkrat je treba zlonističnega radikalnega odpora in tudi mi moramo dobiti institucijo, kakor imajo slične vse res demokracije.

Danes, ponedeljek, dne 1. marca ob dvajsetih

koncert
planista Antona Trosta
v filharmonični dvorani

Vstopnice v Matični knjigarni. 656

KATASTROFALEN ORKAN
V AMERIKI

— New York, 1. marca. Od kanadske meje do meksikanskega zaliva je divjal večerj strahovit orkan. 12 oseb pogrešajo in so najhujše postale žrtve orkana. Materialna škoda je ogromna in znaša več milijonov dolarjev. Področnosti o divljanju orkana še niso znane, ker so prometne zveze na več sto kilometrov popolnoma pretrgane.

AVTOMOBILSKA NESREČA
MARIBORČANA

— Dunaj, 1. marca. Mariborčan Luxa je včeraj vozil na državni cesti od Triskirchena proti Dunaju. Pri Guhrundorfu je Luxov avtomobil zadel ob motorno kolo. Voda motorja Scholtz je bil le lahko poškodovan, dočim si je njegova spremljevalka zlonista hrbtenico ter je na mestu ostala mrtva.

Proračunska debata v skupščini

Doslej sprejeta proračuna vrhovne državne uprave in pravosodnega ministrstva. — Danes v skupščini velika debata o prosvetni politiki.

— Beograd, 1. marca. Narodna skupščina je tudi včeraj, na nedeljo, popoldne in popoldne razpravljala o proračunu. Skupščina je v petek sprejela proračun vrhovne državne uprave. V ta proračun so vneseni kraljevi prejemki v znesku 49 milijonov dinarjev, krediti za pisarno kraljev. odlikovani 1.200.000, za dva 2 miliona. Disocijski fond ministrskega predsednika je določen na 6.100.000 dinarjev. — V soboto in včeraj popoldne je Narodna skupščina razpravljala o proračunu pravosodnega ministrstva. Posl. Milan Nikolić (dav. dem.) je ostro grajal strankarstvo, ki se je razpaslo v pravosodnem ministstvu.

Posl. dr. Ljudevit Pivko (sam. dem.) je obširno govoril o pravosodnih razmerah v Sloveniji. Omenjal je težkoče, ki jih ima višje deželno sodišče v Ljubljani glede proračunskih izdatkov in se dotaknil težkega gnetnega položaja sodnikov in sodnih uradnikov. Neki sodni uradnik je moral apelirati na javno podporo in je bil zato discipliniran. Kritizira tudi sistem avtomatnega napredovanja sodnikov. Ta sistem ubija sodniško ambicijo in dobro voljo. Treba je krbeti za dober sodniški naraščaj. Govornik dalje omenja okoliščine, da namerava Čehoslovaška odpovedati nam z njo sklenjeno konvencijo o medsebojni pravni pomoči, ker se ne izvršuje od naše strani v pogodbi določene obveznosti.

Posl. dr. Kraft (Nemec) je govoril o zastopavljanju nemškega življa pri sodišču. Njegova izjava je sovojdniški radikali mnogokrat prekinjali z ugovori in medklji.

Pravosodni minister Marko Gjurčić je nato zaključil proračunsko debato s kratkim reasumejem ter je zlasti zavračal trditve nemškega poslanca dr. Krafta glede terorja, ki ga baje izvršujejo sodišča nad Nemci. V pravosodnem ministstvu tudi ne vlada nikakoli strankarstvo. Končno govori o izenačenju zakonov. Izdelan je načrt novega kazenskega zakona, kakor tudi načrt zakona o kazensko-pravdnem postopanju. V kratkem predloži pravosodno ministru skupščini tri važne zakone, in sicer zakon o sodnikih, zakon o ureditvi sodišč in zakon o državnih pravdnikih. Sestavljajo se tudi zakon o od-

vetnikih, zakon o civilno-pravdnem redu ter zakon o meničnem in čekovnem pravu.

Pravosodni minister je nato prečital sklep banskega stola v Zagrebu glede inkompatibilnosti ministrskih funkcij z drugimi javnimi funkcijami. Ta sklep se glasi: »Banski stol je na svoji plenarni seji 9. novembra 1925 sklenil z večino glasov: da aktivni ministri ne morejo istočasno biti odvetniki in javni beležniki, zato odvzema funkcije ministrom dr. Krajaču, dr. Nikliću in dr. Superint.« (Medkljic posl. Tadića: »Ministri sami niso vedeli, da je to nezdržljivo. Se sedem mesecev so vršili funkcije in jim je moral banski stol to prepovedati. Ministri niso vedeli za zakonite predpise!«)

Narodna skupščina je nato z večino glasov sprejela proračun pravosodnega ministrstva.

Na popoldanski seji se je včeraj pričela razprava o proračunu prosvetnega ministrstva. Kot prvi je govoril posl. Agatonovič (dav. dem.), ki je ostro in stvarno kritiziral prosvetno politiko Stepana Radića. Značilno je, da je prosvetni minister ves čas molčal in da ni ničesar ugovarjal proti izjavam posl. Agatonoviča. Govornik je v svojem govoru napreje govoril o jugoslovenstvu, nakar je prešel na postopanje Stepana Radića v prosvetni politiki. Njegov prednik je štivil jugoslovensko učiteljstvo in jugoslovenske profesorje, dočim je začel Radić preganjati na čeli črni učiteljstvo, ki je včlanjeno v Jugoslovenskem učiteljskem združenju. (Klic: Sramota!) Radiću to postopanje mirno gledajo, čeprav bi moral Stepan Radić radi tega odleteti kot minister. Govornik dalje omenja teror, ki ga izvaja Stepan Radić proti učiteljstvu. Ta teror je tako silen, da je bilo jugoslovensko učiteljstvo primorano javno protestirati proti prosvetnemu ministru. Nasiloma je prosvetni minister upokojil gimnazijskega direktorja Gjorgjevića v Dubrovniku. (Klic sam. dem. posl. Tadića: »Tako je to, če se izroči ciganu cesarstvo!«) Govornik je dalje govoril o naših odnosih s Bolgarom, ki jih hoče Stepan Radić na vsak način prikljopiti k naši Jugoslaviji.

Radić o prosvetnih zadevah

Današnja seja Narodne skupščine. — Dva Radićeva govora. — Prosvetni minister o manjšinskih šolah.

— Beograd, 1. marca. Današnja seja je pričela ob 9.30 popoldne. Zbornica je slabo obiskana, čeprav je bil napovedan govor ministra Stepana Radića. V diplomatski loži je sedela Marženka Radićeva, ki poslušala govor svojega moža.

Prosvetni minister Stepan Radić je povzel prvi za besedo ter je skušal ovreči izjave poslanca Agatonoviča, ki je med drugim očital Radiću, da so v njegovem resortu pečati brez napisa »Kraljevina SHS«. Radić pravi, da je to ukrenil, da olajša administracijo. — Končno je Radić izjavil, da je orožniku v svojem ministstvu ukazal, da prepreči vstop v ministruvo posl. Agatonoviču. (Klic Ljube Davidoviča: »To ni lepo, g. minister! Tako ne sme biti!«) Radić je nadaljeval: »Narodni poslanci imajo pravico govoriti samo v Narodni skupščini!« Do ostrejšega konflikta je prišlo med Radićem in radikalnim poslancom Dragovićem. Radić je izjavil: »Ukrenil sem dalje, da orožniki tudi posl. Miljutina Dragovića ne puščajo v moje ministruvo.« Poslanec Dragović je protestiral in nastal je v zbornici precejšen vihar. Radić je končno nadaljeval svoj govor ter utemeljeval je zlasti premetstev in kaznovanje šolskega nadzornika Jelinića. Ta je baš je prepovedal svojim učencem pozdravljati s »Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

Posl. Dragović je protestiral odločno proti temu, da zabranjuje orožniki vstop narodnim poslancom v prosvetno ministruvo. Omenjal je, da se mu kaj takega še ni dogodilo, čeprav je že 18 let narodni poslanec. G. Stepan Radić nima pravih pojmov o parlamentarizmu. Posl. Dragović obseja postopanje St. Radića in bo glasoval proti proračunu, da tako izrazi nezaujanje prosvetnemu ministru.

Posl. Vasa Frančević (rad.) govori o bratski ljubezni Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nato razpravlja o analfabetizmu v naši kraljevini. Ugotavlja, da je Slovenija najbolj pismena, kjer ni niti 10 % analfabetov.

V osebnih zadevi je govoril nato posl. Milan Grol, na kar je dobil besedo nemški posl. dr. Hans Schumacher. Ta se je pritoževal nad postopanjem prosvetnega ministra napram Nemcem ter je zahteval, da se na osnovnih šolah Nemcem dovoli pouk v materinem jeziku.

Prosvetni minister Stepan Radić je pripomnil k govoru nemškega poslanca Schumacherja, da se mora deca v osnovnih šolah učiti v svojem materinem jeziku: nemško deca morajo poučevati nemški učitelji in očitno morajo biti pisane učne knjige v materinskem jeziku deca. (Nemci so ta odstavek Radićevega govora sprejeli z gromovitim ploskanjem!) V nadaljnjih svojih izjavah se je dotaknil Radić prosvetne politike bivšega ministra Svetozarja Pribeževića ter izrazil s tem nove viharje, a tudi mnogo veselosti.

Za njim je govoril o prosveti črnogorski federalist Sava Vučetić, na kar je bila ob 13. dopoldanska seja končana.

DANES ob pol 8. in 9. uri veliki
Paramount »Slager«

Ljubav princeze Aleksandre
imenovana »BELI LABUD«.

Glavni igralci: Adolphe Menjou, Frances Howard, Ricardo Cortez. — Režija: Dimitri Buchowetzki.

— To zadostuje! —

Ljubljanska porota

Ljubljana, dne 1. ma

Danes se je pričelo pomladansko porotno zasedanje, in sicer se je vršila prva obravnava proti bivšemu bolniškemu strežniku Ivanu Žnidaršiču, doma iz Starega trga pri Ložu.

Senatu predseduje vršji sodni svetnik Anton Mladič, votanta sta viš. sodni svetnik Lajovic in okrajni sodnik dr. Sajovic, toži ga državni pravdnik dr. Fellacher, zagovarja pa dr. Vovk. Obtoženi Ivan Žnidaršič je še mlad fant, komaj 24 let star. Je zapuščen človek. Mati mu je umrla še kot otroku, očeta pa ima v Ameriki. Vendar pa je imel jako dobro in tudi skrbno odgojo pri družini Kovačičev v Ljubljani. Vendar pa je fant še v zgodnji mladosti krenil na slaba pota in je bil še kratko predkaznovan radi tatvine. Krasti je prišel po lastnem priznanju že v mladih letih, posebno pa se je udeleževal kot tat od leta 1920. Presedel je še skoro tri leta. Bil je tudi nekaj časa gojenec na Rakovniku, kar mu pa ni prav nič pomagalo. Za zahvalo je kasneje ukradel tudi v tamošnji zakrstitiji več predmetov, posebno podobice, katere je prodajal poboznim ženskam ali jih daroval svojim tovarišcem. Potrjen k vojakom je služil kot samitej pri sametnem polku v Zagrebu. Ko je odslužil svojo dobo, je hotel ostati še dalje v službi kot bolničar, vendar pa so ga odslovili. Prišel je v Ljubljano v vojaški obleki, kar druge ni imel. Tu pa se je fant hitro pomagal. Ukradel je obleke in perilo in se je v kratkem elegantno oblekel. Nastanil se je pri Amerikancu, kjer je udobno živel. Čez dan je pohajal po mestu in kradel, kjer je le kaj dosegel. Ob točnica ga dolži nebroj tatvin. Tako je ukradel fant dne 16. septembra Pavlu Čeknu več obleke in perila, dve zlati ogravnici, verigici in pa zlate uhanke s brijanti. Dne 19. septembra pa je obiskal Leopolda in Franceta Brajerja, katerima je odnesel zlato in srebrno zapetno uro, zlato iglo in nekaj prstanov. Nekdo se je zatekel celo v franciskanski samostan, kjer je obiskal patra dr. Angelika Tomina, kateremu je ukradel ponikam samokres in pa denarnico, v kateri je bilo 12 tolarjev. Dalje je ukradel nekaj Klemenčević 300 Din vredno nakitno, Orlavčevemu društvu za dijakinje nekaj plesniških potrebščin in raznih drobnarij. Dne 31. oktobra pa se je splazil skozi okno v stanovanje B. Prila, kateremu je odnesel celo košaro obleke in perila. Dobra plen je napravil tudi pri Fani Jerbovi, kateri je odnesel šale, obleke, bombone in čokolade, vsega skupaj za 3000 dinarjev, pri Josipu Brateju 6 bankovcev po 100 Din in pa za 5800 Din perila, obleke in čevljev. Ukradeni blago je prodajal pri starinarjih, žensko perilo in obleke pa je dal svojimi punco, neki »Pepci«, katere pa noče izdati. Na potniški zglasnici pri Amerikancu, kjer je tudi nekaj časa nočeval, se je vpisal sicer s pravim imenom, izljal pa se je za dijaka medicinske fakultete. Mnogim se je predstavil tudi za tehnika. Bil je tehnik v svoji stroki. Po hotelih je kradel ključke iz vrat in s temi je odpiral tuja stanovanja. Kratkot, bil je res popolno. ma izgubljen človek. Končno pa se je vrč le ubil. Osumili so ga vsled raznih popisov, ki so bili priloženi raznim prijavljenim tatvinam, in so ga končno aretirali pred kmo »Matica«.

Obtoženec skoro vse tatvine, ki jih navaja jako obsežna obtožnica, prizna z malimi izjemami. Zagovarja pa se, da je bil še od mladega prepuščen samemu sebi, da je živel v sišni bedi, da je imel nesrečo pri službah splot, da je bil popolnoma ponesrečen človek. Vede se popolnoma mirno in skesano glas zbuditi usmiljenje pri porotnikih. Glasov obtožnice je odkodoval razne stranke in skupni vrstnosti za skoro 24.000 Din. Po kratkem zasliševanju obtoženca in nekaj priči ter oškodovancev je postavil porotni senat porotnikom dve vprašanji, in sicer prvo radi raznih tatvin, drugo pa zaradi napačne prijave pri Amerikancu. Državni pravdnik ga je primerjal s osum. ki je potrdil, da je bil v dimniku, pa ni postal črn, marveč so ga šele drugi potrdili, da je prišel črt iz dimnika. Slika ga kot poklicnega tatu, ki je svoje razmere sam zakrivil kljub temu, da se mu je nudila dobra vzgoja. Izkušil so ga tudi dimnikarske obrti, vendar pa mu ni prišlo lesto po dimnikarstvu, marveč je raje kradel, se lepo oblačil, dobro in lahko živel in se zabaval s svojo Pepico. Predlaga strogo obsodbo. Zagovornik se je ozirom na priznanje porotnika, da je fant nesrečen, zgubljen človek, brez staršev in prave vzgoje in je zašel tako na slaba pota. Postal je pustolovec in padel vedno globlje. Prosi usmiljenja, državni pravdnik pa predlaga, da se ga odda po prestani kazni v pristilno delavnico, ker drugače sam ne bo prišel nikdar na pot poštenega življenja, marveč bo padel vedno globlje in bo vedno bolj nevaren človek.

Obtoženec pravi po govoru državnega pravdnika, da ga on pripravlja na razbojniško pot. Apelira na usmiljenje in priznanost v obljubi, da se boče poboljšati.

iv. žnidaršič je bil obojen po končani razpravi na 4 leta težke ječe s primernimi poostitvami.

Danes popoldne se vrši porotna razprava proti Josipu Primcu, bivšemu davčnemu izvrševalcu radi uradne poverbe v skupnem znesku 6162 Din, kateri denar je Prime iztirjal od raznih strank, a si ga je pridržal zase.

V Zagrebu danes učitelji niso dobili plač

— Zagreb, 1. marca. V vrstah srednjoškolskih profesorjev in osnovnoškolskih učiteljev je nastalo danes veliko nezadovoljstvo in vznemirjenje, ker niso mogli dvigniti svojih mesečnih plač. Krivdo, da se plače niso izplačale, učiteljstvu, vračajo na prosvetnega ministra Stepana Radića. Mnogo učiteljev z dežele je danes prislo v Zagreb, da pri oddeku za prosveto dvignejo plače, toda morali so se brez plač vrniti domov.

Prosvetni minister Stepan Radić nadaljuje s preganjanjem učiteljstva, zlasti učiteljev javnih delavcev. Več šolskih nadzornikov je zopet brzojavno ukazal premešiti v zelo oddaljene kraje.

Danes ob 4. in pol 6. uri! Starši pripeljite svoje ljubljence! Sloviti ljubljenski ček starih in mladih

JACKIE COOGAN

v njegovem zadnjem filmu

Mali cunjar

Sijajno! Zabavno! Veselo! Ganljivo!

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Lesni trg: Povpraševanja in ponudi malo. Prodanih 25 vagonov binkovih železniških pragov 2.51—2.60 m, 13.5×23×14 cm po 30 Din in 5 vagonov 2.45 m 12.5×22×12 cm po 25 Din fco. nakladna postaja.

Zitni trg: Povpraševanje in ponudbe srednje. Prodano 1 vagon času primerno suhe koruze oko. Vinčevci, 120 Din, 2 vagona fco. Postojna 155 Din.

2½% drž. renta za vojno škodo denar 280, blago 281; 7% invest. pos. iz leta 1921, denar 76, blago 78; Celjska posojilnica dd. denar 200, blago 202, zaklj. 202; Ljubljanska kreditna banka denar 200, blago 220; Merkantilna banka denar 100, blago 104; Kreditni zavod denar 175, blago 185; Slavenska banka denar 50; Strojne tovarne in livarne blago 125; Združene papirne delavnice 110; Stavbena družba dd. Ljubljana denar 90, blago 100; *

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Curih 10.91913—10.95913, Praga 168.05—169.05, Pariz 208.30—310.30, New York 56.5136—56.8738, London 275.75—276.95, Trst 227.16—228.35, Berlin 13.518—13.558, Dunaj 798.50—802.50.

Efekt 1: 7% invest. posojilo 1921 77½—78, 2½% drž. renta za ratnu škodo 280—281, 280—281, Ljubljanska kreditna 209, Hrv. eskomptna banka 120½—122, Kreditna banka Zgb. 114—116, Hipotekarna banka 66½—67½, Jugobanka 105—106, Prastidnica 970—975, Slavenska banka 49—50, Eksploatacija 21—22, Drava dd. Osijek 205, Sečerana Osijek 400—410, Isis dd. 60—65, Nihag 34, Gutman 330, Slaveks 43—44, Trbovljska 361—370, Union paromlin 380, Vevče 100, Agraria 44—45.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih, 1. marca. Borza: Beograd 9.15, Pariz 19.25, London 25.26, New York 519.60, Milan 20.87, Praga 15.995, Dunaj 73.35.

— Trst, 1. marca. Predborza: Beograd 43.85—43.925, Pariz 91—91.50, London 120.95—121.05, New York 24.85—24.90, Praga 73.50—73.70, Curih 478—480, Dunaj 344—350.

SHRAJNI JE ČAS

je, da se prepičate, da eden par nogavic s žigom in znakom (rečo, modro ali zlato)

ključ

traja kakor štirje pari drugih. Dobiva se v prodajalnicah

Slovo generalnega konzula dr. Beneša

Generalni konzul dr. Beneš odide iz Ljubljane v sredo. — Njegova zahvala Ljubljani. — Bogata darila našim organizacijam. — Nastop novega konzula dr. Resla.

V soboto zvečer je prisel v Ljubljano noviimenovalni konzul Češkoslovaške republike g. dr. František Rešl. Na kolodvoru ga je pričakoval gen. konzul dr. Beneš z osebnim konzulatom in zastopniki ljubljanskih Čehoslovakov. Danes dopoldne je konzul dr. Resl sprejel od svojega prednika službene posle.

Generalni konzul dr. Otokar Beneš ima med nami tako širok krog prijateljev in znancev, da mu je fizično nemogoče, se od njih vseh osebno posloviti. Zato nas je naprosil, da objavimo naslednjo njegovo

ZAHVALO IN SLOVO

«Ob odhodu iz Ljubljane so iskreno zahvaljujem vsem, ki so mi na tako tope način izpricali svoje simpatije. Vse tiste, od katerih se žal nisem mogel osebno posloviti, prosim, da mi to blagovoljno oprostite ter iz te objave razberete tudi njih namenjeni poslovilni pozdrav. Zagotavljam iz duše, da le s težkim srcem zapuščam tistič, kjer sem v šestih letih svojega delovanja imel priliko spoznati in ceniti toliko jugoslovenskih vrlin. Ta leta mi ostanejo nepozabna.»

Ljubljana, 1. marca 1926.

Dr. Otokar Beneš.

Deset tisočakov v narodne in dobrodelne namene.

Gosp. gen. konzul dr. Beneš je ob enem izročil našemu glavnemu uradni ku lepo vsoto 10.000 Din kot darila za razne narodne in dobrodelne institucije. Od tega dobe:

Penzijski fond Jugoslov. Novinarskega Udruženja . . . 1000 Din
Dečji dom v Ljubljani . . . 1000 »
Jugosl.-čsl. lega v Ljubljani . . . 1000 »
Ljubljanski Sokol . . . 1000 »
Sokolski dom na Taboru . . . 1000 »
Češkoslov. Obec v Ljubljani . . . 1000 »

Trboveljska družba o redukcijah

S 1. marcem je bilo odpuščenih 62 poduradnikov in 485 delavcev. — Družba vztraja na reformi današnjega meznega sistema. — Centrala se prenese iz Ljubljane drugam?

Ravnateljstvo Trboveljske premogopne družbe nam je poslalo na prošnjo članek dopis, v katerem pojasnjuje svoje, deloma že znane stališče v vprašanju rudarskih redukcij. TPD pred vsem poudarja, da so bile vesti o številu redukcij pretrpane, zlasti napovedi o velikih odpuštitih s 1. marcem. Glede reforme meznega sistema ponavlja dopis TPD stališče, ki ga je zavzel njen generalni ravnatelj g. Skubec na anketah z zastopniki delavstva in oblasti. Dopis TPD, na katerega se še povrnemo, se glasi:

Z ozirom na številne napade, ki so bili v poslednjem času naperjeni zoper Trboveljsko premogopno družbo in ki so večinoma temeljili na napačnih informacijah, se čuti družba primorana, dati javnosti sledeče pojasnilo:

Kritične razmere na celokupnem evropskem premogovnem trgu so prisilile vse premogovnike svoje obrate omejiti ali popolnoma ustaviti. Te razmere niso prizanesle niti Trboveljski premogopni družbi. Dasi je imela družba že itak velike zaloge premoga, je bila v mesecu januarju, to je v mesecu, ki sicer pomeni čas najboljše konjunkturo, primorana znova deponirati velike množice premoga, kar se že dolga desetletja ni primerilo.

V februarju smo morali že produkcijo zadrževati s tem, da smo mestoma odredili dela proste dneve. V enakem položaju se nahajajo tudi državni in drugi premogokopi v državi, ki so že znatno zmanjšali število delavstva in znižali mezo. Državni rudniki so na primer že v avgustu p. l. mezo bistveno zmanjšali. Večji premogovniki v Sloveniji pa so že pred tedni skrbili svoj stalež za 25 odstotkov. Trboveljska premogopna družba, ki je upala, da bi se razmere utegnile zboljšati in ki je zato doslej odlašala z redukcijo delavstva in mezo, je sedaj primorana svojo produkcijo konsumu primerno za tretjino omejiti. Naravna posledica tega bi

Češki klub v Mariboru . . . 1000 »
Klub Primorje . . . 1000 »
Akad. društvo «Jadran» . . . 2000 »

Gospod generalni konzul je s temi svojimi bogatimi darili znova dokumentiral svojo naklonenost do naših narodnih in dobrodelnih institucij, ki jih je moralno in gmotno podpiral tudi ves čas svojega plodnega delovanja v Ljubljani. Uverjeni smo, da govorimo njim vsem iz srca, ako mu izkramo tem potom tudi javno prisrčno zahvalo.

ODHOD DR. BENEŠA

Generalni konzul dr. Beneš se odpelje iz Ljubljane v sredo, 3. t. m. z opoldanskim brzovlakom. Na kolodvoru se poslovje od njega zastopniki ljubljanskih organizacij in njegovi znanci in prijatelji. V Pragi bo dr. Beneš pridružen v službovanje zunanjemu ministru.

Konzul dr. Resl.

Novi češkoslovaški konzul v Ljubljani g. dr. František Rešl je z današnjim dnem prevzel konzularne agende. Dr. Resl je rodom Pražan in je služboval tudi ves čas, razun vojnih let, v Pragi. Absolviral je na češki univerzi juridične in filozofske študije in se nato posvetil politično-upravnemu službi, najprej pri praškem magistratu, nato pa pri praškem mestništvu. Po prevratu je bil poklican v ministrstvo socialne politike, od koder pa ga je kmalu prevzelo zunanje ministrstvo, kjer je sedaj služboval štiri leta.

Konzul g. dr. Resl je simpatična pojava, mož v najlepših letih in govori prav dobro srbohrvaščino. Ob njegovem prihodu ga iskreno pozdravljamo in smo uverjeni, da bo znal vzdržati in še poglobiti tesne stike, ki jih je navezal z našim javnim življenjem njegov prednik, odhajajoči generalni konzul dr. Otokar Beneš.

Dobrodošel nam!

Navzlic temu, da so naši delavci pri osemurnem delavniku povprečno s 50 dinarji zaslužka (kajti državni zaslužki samo 43-44 dinarjev) najboljše plačani janski delavci v državi, bi se bila družba rada izognila redukciji meze, če bi delavci pristali na to, da bi delali v jami celih osem ur; sedaj je v ta delovni čas všteta tudi pot na delo in nazaj, tako da znaša sedanjí faktični delovni čas le približno sedem ur. Ker so delavci predlog polnega osemurnega delavnika odklonili, nam za ohranitev konkurenčne sposobnosti ne preostaja pač nič drugega, kot spremeniti mezni sistem, pri čemer se bo moral povprečni zaslužek čisto neznatno znižati. To je tembolj upravičeno, ker se je cenik živil in drugih potrebščin od poslednje mezne regulacije znižal za več kot 20 odstotkov.

Pocenitev premoga, h kateri stremimo in ki je v interesu gospodarskega življenja, je mogoča le, če izvedemo omenjene ukrepe.

Družba je na žalost primorana pri tej priliki javnost informirati, da jo ženejo pretirani napadi, razširjanje neresničnih vesti, nasilne grožnje in dejanski napadi na posamezne funkcionarje do sklepa, za sedež družbe in centralnega ravnateljstva izbrati tako mesto v državi, kjer ji bo zajamčeno mirno delovanje.

Modne površnike
za gospode priporočila po zelo zmernih cenah trdka
A. Kunc, Ljubljana

Sport
Drugo kolo pokalnih tekem v Ljubljani

Primorje : Ilirija 4 : 3, ozir. 1 : 0.

V soboto in včeraj se je igralo v Ljubljani II. kolo nogometnih tekem za Krišperjev pokal. V soboto dopoldne se je na igrišču Ilirije nadaljevala tekma med Ilirijo in Primorjem, ki je ostala preteklo nedeljo neodločena v razmerju 3 : 3. Igrala se je samo 10 in 15 minut. V tekmi je Primorje uspelo, da je nadvičevalo Ilirijo ter v drugem polčasu dosegel zmagonosni gol. Zmagala je popolnoma razina, dosežen gol pravičen, vendar glede kratkega poteka igre ni mogoče reči, da bi bilo Primorje boljše od Ilirije, zakaj istotako bi lahko zmagala tudi Ilirija. Odločilo je sreča ali pa naključje. Primorje je sicer imelo prvih 10 minut nekoliko več od igre, a je Erman sastrejal eno povsem sigurno šanso, v drugem polčasu pa je bila Ilirija zelo agresivna ter je močno pritiskala.

Primorje je smagalo radi boljše taktike svoje igre. Ilirijanski napad je bil sicer kombinatno boljši, odrekel pa je pred golom. Najnevarnejši napadalec Primorja je bil Erman, ki je dosegel tudi zmagonosni gol. Pri Iliriji je zopet briljiral mali Kreč na krilu, ki je dalj krasne centre na sredino, vendar srednji trio ni znal izkoristiti danih momentov. Kriški vrsti obeh moštev sta si bili približno enaki, bekovska dvojica Primorja pa je nekoliko nadkraljevala Ilirsko, ker je imel Beltram slab dan. Oba vratarja sta bila dobro disponirana; gola Miklavčič ni mogel ubraniti. Nastal je največ faul nespo. razuma. Beltram je zagrešil faul nad napadalcem Primorja in misleč, da bo sodnik žvižgal kazenski strel, je za hip postal, to priliklo pa je izkoristil Erman ter plasil gol v desni kot gola. Ker je gol padel že skoraj proti koncu igre, Ilirija naravno ni mogla več izenačiti.

Sodil je g. Ocha objektivno. Radi smage nad Ilirijo se je Primorje plasil za semi. finalno tekmo z Jadranom.

Primorje : Jadran 6 : 1 (1 : 1).

Včeraj dopoldne se je na igrišču Primorja na Dunajski cesti vršila semifinálna tekma Primorje : Jadran. Tekma je bila zanimiva zgolj v prvem polčasu, ko je bila popolnoma odprta, v drugem pa se je vršila v znamenju absolutne premoči Primorja. Povod to tekmo, kakor tudi poprejšnje Slovan-Hermes, se je območestno igralo skrajno surovo in nefer, kar je imelo za

posledico, da sta na igrišču obležali dve popolnoma nedolžni žrtvi a polomljenim udil. Tako sta pri tekmi Hermes : Slovan dva igralca preveč startala eden na drugega in posledica je bila, da si je igralec Wolkmuth (Slovan) pri koliziji zlomil nosno kost. Moral se ga prepeljati v bolnico.

Druga nesreča se je primerila pri tekmi Jadran : Primorje. Simpatični in skoz in skoz lojalni igralec Birs je startal na robustnega Perka. Pri startu na žogo sta skupaj udarila z nogami. Birs ba je ni imel savoravnih meč in veled silnega trčenja se mu je zlomila noga. Nesrečna se morali s rešilnim avtom prepeljati v bolnico. Perka sicer neposredno ne zadene nobena krivda, ker je bila kolizija le slučajna, vendar moramo pripomniti, da je Perko znan kot robusten igralec, ki ga bo morda vsaj včerajšnji tragični dogodek pri pravil, da se odvaži surove igre. Sploh sta se vršili ob nedolžni pokalni tekmi v znamenju prave prvenstvene tebe. Oboje, stransko se je igralo silno ostro in sodnik g. Strnad, ki je imel sicer igro dobro v rokah, je moral igralce večkrat opominjati ter enega celo izključiti. Opažati je, da se močnejši igralci preveč poslužujejo svojih fizičnih sil ter radi te svoje nadmoči ogrožajo zdravje šibkejših igralcev. Treba bo strogih ukrepov, da se zajezí način surove igre med našimi moštvil.

V včerajšnji tekmi je Primorje zopet dokumentalno svojo dobro formo. Sicer je res, da je Jadran nastopil brez treninga in z dvema rezervama, vendar to ne zmanjša efekta zmage Primorja, ki se je izkazalo za daleko vztrajnejše moštvo. Jadran je vzdržal samo prvo polovico, ko je nudil obdobjanja vreden odpor ter celo lepšo igro od Primorja. Najboljša moža je imel v center-foru Rapeta, ki je danes brezdvomno taktično in tehnično najpogojnejši srednji napadalec v Ljubljani. Njegov gol, edini za Jadran, je bil mojstr. delo. Izvrsten je bil centerhal Kern ter branilec Pečnik. Vidmar v голу ni bil v formi.

Zmagonavlo moštvo Primorja je v prvem polčasu igralo nervozno in raztrgano ter se je znašlo šele v drugem polčasu. Zopet se je Erman izkazal kot najresnejši napadalec in njemu gre zasluga na velikem rezultatu. Med kril je dominiral Bu. Jevič, v obrambi Jančigaj. Erman v голу ni imel mnogo posla.

Kratek potek tekme: Primorje doseže vodstvo po 11metrovki eno zastrelja. Jadran po Rapetu izenači. V drugem polčasu dva nagla napada Primorja. Erman in Čermernik zvišata na 2 : 1 in 3 : 1. Sodnik izključil Kerna radi preostre igre in od tega hipa dalje je Jadran popolnoma v defenzivi. Primorje je odsejal v absolutni premoči in doseže še tri gole. Sodil je g. Strnad zadovoljivo.

Hermes : Slovan 2 : 1 (1 : 0). V predtekmi je Hermes povsem zasluzno smagal nad Slovanom, ki je igral eno najslabših svojih iger. Vodstvo je dosegel v prvem polčasu Hermes, v drugem je Slovan izenačil. Tik pred koncem je Hermes dosegel zmagonosni gol. Tekma ni bila na posebnem nivoju in igralo se je tudi preostro. Sodnik g. Planinšek je imel tekmo lepo v rokah. V finale za pokal prida torej Primorje in Hermes. Favorit je naravno Primorje in je skoraj gotovo, da si pribori pokal.

Drugo nedeljske nogometne tekme.

ZAGREB: Pokalne tekme: Hašk-Gradjanski 4 : (3 : 2). Napeta in ogorčena borba 4000 gledalcev. Dobar sodnik je bil Dubravščić. Concordia-Topografija 3 : 0.

BEOGRAD: Jugoslavija-Sand (Subotica) 8 : 3.

SUBOTICA: B. S. K. - Bačka 8 : 2. DUNAJ: Pokalne tekme: Amaterji-Breitsteinau 3 : (1 : 1). Simmering-Wacher 3 : 2 (1 : 1). Slovan-Grafika 6 : 1 (4 : 0). Sportklub-Nicholson 2 : 1 (1 : 1). Rapid-Hertha 3 : 1 (1 : 0).

ITALIJA: Bologna-Flavia 2 : 2. International-Unione 4 : 2. Modena-Doria 6 : 0. Pisa-Casale 1 : 1. Torino-Brescia 3 : 0. Juventus-Parma 3 : 0. Cremonese-Milano 1 : 1. Padova-Alessandria 2 : 0.

Redna skupščina JNS v Zagrebu

Včeraj se je v Zagrebu vršila redna skupščina jugoslovenskega nogometnega Saveza, ki je potekla povsem mirno. Na skupščini je bilo po 100 delegatih zastopanih 213 klubov. Skupščina je v glavnem razmotrivala protest splitskega podsaveza glede lanskolete tekme za pokal Ni. Vel. kralja. Spremenjena so bila nadalje splošna pravila JNS. Ker je skupščina trajala do pozno v jutro, doslej še nismo mogli dobiti točnejšega poročila o njenem poteku. Obširnejše poročilo podamo jutri.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: ponedeljek, 1. marca 1926; katoliki: Albini; pravoslavni: 16. februarja, Pam. pil; muslimani: 16. šabana 1344; židje: 15 adara 5686.

Jutri: torek, 2. marca 1926; katoliki: Peter, Simplicij; pravoslavni 17. februarja, Teodor Tir.; muslimani 17. šabana 1344; židje 16. adara 5686.

DANASJNJE PRIREDITVE.

Gledališče: drama ob 20. «Naša kria, opera zaprta.

Kino: Dvorca (samo popoldne) «Korzar Pierro», Matko: popoldne «Mali cunjar», zvečer «Ljubav princeze Aleksandre», Ideal: «Tri hišnikove hčerke». — Čas predstav v inseratih.

Koncert prof. Trosta ob 20. v Filharmonični dvorani.

JUTRIŠNJE PRIREDITVE.

Gledališče: opera ob pol 20. «Večni mornar»; drama zaprta.

Kino: Sporedi še niso objavljeni.

Solnce zaide danes ob 17.46, vziđe jutri ob 6.38 in zaide ob 17.48.

Mesec zaide danes ob 19.32, zaide jutri ob 7.45 in vziđe jutri zvečer ob 20.34.

DEZURNE LEKARNE.

Ponedeljek: Bahovec, Jurčičev trg; Ustar, Sv. Petra cesta 78; Jošt, Spodnja Siska, Celovška cesta.

Torek: Sušnik, Marijini trg; Kural, Gosposvetska cesta.

Širom demovine

V Sarajevu je te dni doživela tragičen konec 17 letna lena mladenka Berta Altarac. Doletela jo je usoda, ki je končala že življenje nebroj deklet: usoda prostitutke. Pred dnevi je dobila Berta Altarac, mladenka komaj 17 let poziv na policijo, na urad za prostitucijo. Dekle, ki je bivalo doma pri svoji sestri, je bilo zadnje čase zelo potrtlo, upadlih in blehlih lic se je kakor senca vlekla po hiši. »Kaj ti je,« jo je vprašala sestra Lina. »Čemu plašaš?« »Kaj mi je vprašaš! Ubijem se,« je odvrnila Berta, ter bruhnila v krčevit plač. Nato je sestri pokazala poziv za na kriminalni urad ter ji predložila žalostno svojo usodo. Ko ji je pred meseci umrla mati je odšla ona Berta od hiše. V vrsticu življenja se je izgubila in pada je od dne do dne globlje. Pohotni moški, ki so zapeljali mladenko, so jo tudi večerico okužili in posledica tega je bila, da je bila Berta pozvana na policijo. To je strahotno vplivalo nanjo. Od dneva poziva se ni mogla več umiriti in dan za dnem je ponavljala, da se bliža njen konec. Sestra je skušala pomiriti nesrečno mladenko, vendar so bili vsi pregovori zaman.

V petek zvečer je odšla mladenka od hiše, nihče ni vedel kam. Odšla je po samotni stezi na strmo steno na Bendbaši. Med potjo so jo videli trije pasantje, ki so jo opozorili, da je nevarno plezati na steno. Mladenka na ni odvrnila ničesar, vrгла je še en pogled na Sarajevo, nato pa je z glasnim krikom skočila v prepad. Našli so jo mrtvo in popolnoma razmesarjeno. Poleg nje je ležala Arcibaševa knjiga: »Na zadnji točki...«

V malem hercegovinskem selu Izgorn se je pretekli teden primeril tragičen slučaj. Mladi seljak Mirko Franič je že pred dobrim letom kazal znake umobolnosti. Kadar je dobil živčni napad, je bil sila togočen in hotel je vedno koga napasti ali si končati življenje. Zato so se ga seljaki v slučaju narada blaznosti vedno izogibali. Zadnje čase pa je bil Franič od dne do dne nevarnejši. Pred tedni se je skušal v trenutku, ko se mu je zmešalo, obestiti, v zadnjem hipu pa so ga rešili seljaki. Od tega dne so budno pazili nani. Toda pri merilo se je, da je ostra Mirko pretekli teden sam doma. Nesreča je hotela, da je baš dobil hud živčni napad. Blaznež je zagrabil za petrolejko, odvil zgornji del in se polil s petrolejem. Nato je sedel na žerjavico, katero je nasul iz peči. Nenadoma je bil v plamenu. Vse strahovitih bolečin se je blaznež zavedel in vnil je na pomoč. Bežal je na prosto, nihče pa mu ni mogel pomagati in tako je v grozljivih bolečinah umrl.

Današnje vreme.

— Bohinjska Bistrica, ob 7. jutraj. Temperatura + 4° C, snega 2 cm, za zimski sport neugodno.

— Kranjska gora, ob 7. jutraj. Temperatura + 3° C, barometar: oblačno, vetrovno, drobno mede, snega 5 cm.

Jack London:

Roman treh src

In poglavar je navdušeno zgrabil za puško. Nič več ni protestiral proti nezakonitosti takega dvoboja.

— Ste-li bili preprčani, da me zadene? — vprašal Henry mirno.

— Da, senor Morgan. Prav gotovo vas zadene. V Panami sem drugi najboljši strelec. Za izbornim streljanje imam nad štirideset nagrad in odlikovanj. Streljati znam tudi z zavenimi očmi. Če treba, zanečem celo v temi. Zato se kar hitro poslovite od tega sveta. Vaša smrt je neizogibna.

Poglavarju so zavezali oči in mu dali puško, v kateri je bil samo en naboj. Nato so postavili Henryja z zvoncekom v roki na enem kraju kotline, poglavarja pa na drugem ter ju obrnili z obrazi k steni. Ko so zlezli vsi služabniki Slepega Bandita iz kotline in potegnili za seboj lestvico, je poveljnik zaklical od zgoraj:

— Poslušajte dobro, gospod Kača, in ne ginite se, dokler vam ne povem vsega. Kača ima samo en naboj. Kača se ne sme dotakniti robca, s katerim smo si zavezali oči. Če ga odstrani,

je naša dolžnost ubiti jo na licu mesta. Zato pa ma Kača dovolj časa, da se pripravi na boj. Na razpologo ji je ves dan in vsa noč. Celo večnost se lahko pripravlja na edini strel. Ptica pa ne sme izpušiti iz rok zvonceka, pa tudi držati ga ne sme tako, da bi se njegov glas ne slišal. Če se ne bo držala teh predpisov, jo takoj ubijemo. Stojimo tu zgoraj z nabasanimi puškami in oba čaka sigurna smrt, če se pregrešita zoper pravila našega dvoboja. Zdjaj pa pozor! Bog pomagaj tistemu, ki ima čisto vest!

Poglavar se je počasi obrnil in začel prisluskovati. Čim se je Henry previdno premaknil in čim je zapel zvoneček, je poglavar naglo pomeril. Čev je neprestano sledila Henryja, Henry je vzel hitro zvoneček v drugo roko in planil v nasprotno smer, toda čev poglavarjeve puške je šla za njim. Sicer je pa bil poglavar preveč pameten, da bi se prenačil in riskiral svoj edini strel. Počasi se je začel pomikati čez areno. Henry je obstal na mestu in zvoneček je utihnil.

Poglavarjevo uho je tako točno opredelilo kraj, kjer se je slednjič oglašil zvoneček, in mož je šel kljub zavezanim očem tako naravnost proti cilju, da je bil kmalu tik ob Henryju. Skrajno oprezno in brez najmanjšega šuma je Henry nekoliko dvignil

roko in poglavar je šel pod njo mimo njega. Njegova glava je bila komaj dva prsta od izdajalskega zvonceka. Predno je zadel z nosom ob steno, se je ustavil in dvignil puško. Nekaj časa je zaman prisluskoval, potem je stopil še korak naprej in zadel s puško ob steno. Naglo se je obrnil in začel iskati s puško po zraku svojega nasprotnika. Dotaknil bi se ga bil, če bi ne bil Henry naglo odskočil ter se umaknil v prednjih skokih zdaj sem, zdaj tja. Zvoneček je ves čas pel.

Sredi kotline je Henry zopet počemil. Poglavar je šel tik mimo in se zaletel v nasprotno steno. Nato se je plazil kakor mačka ob steni okrog kotline in tipal s puško po zraku. In zopet je spremenil smer. Zdjaj je šel nazvalj od počez. Ker se pa zvoneček v Henryjevi roki ni oglašil, si je izmislil poglavar drug načrt. Vrgel je svojo čepico na tla, da si zapomni izhodišče, nato je šel v serpentinah čez kotlino, otipal vse stene in se vrnil zopet k čepici. Tako se je polagoma orijental in Henry je spoznal, da se ne bo mogel skriti temu pretkanemu lovcu, ki vidi z zavezanimi očmi. Vendar pa ni hotel čakati, da ga nasprotnik najde. Začel je skakati sem in tja, zvoneček je držal zdaj v eni, zdaj v drugi roki, naposled si je izbral nov kotic, kjer je počemil in čakal, kaj bo

Poglavar je ponovil svoj manever. Henry pa ni hotel nadaljevati tega mučnega beganja in skivanja. Počakal je, da je obstal poglavar tik pred njim. Ko je slednji dvignil puško in pomeril naravnost v Henryjevo prsa, je mladi American naglo počemil tako, da je ostala cev nad njegovo glavo, in vzkliznil: »Pali!»

Presenečeni poglavar se je ujel v psihološko past. Ne da bi se prav zavedel, kaj dela, je sprožil. Kroglja je zažvigala nad Henryjevo glavo. Gledalci so začeli navdušeno plaskati. Poglavar si je naglo odvezal oči in zagledal tik pred seboj svojega nasprotnika, ki se je škodoželjno smehljaj.

— Vse je v redu, Bog je izpregovoril, — je dejal poveljnik in se spustil znova v kotlino. — Mož, ki je ostal nepoškodovan, je nedolžen. Zdjaj je treba preizkusiti še drugega.

— Mene? — je vprašal poglavar presenečeno.

— Zelo me veseli, gospod, — se je nasmešnil Henry. — Vam je bila dana prilika, da me ustrelite. Poskusili tako, pa se ni posrečilo. Zdjaj sem na vrsti jaz. Dajte mi puško.

Toda poglavar je v svoji jezi in razočaranju pozabil, da je bil v puški samo en naboj. Naglo je nastavil cev na Henryjevo prsa in sprožil. Načrt se seveda ni obnesel, ker je bila puška prazna.

Valod koncerta Trost se vrše predstave danes samo ob 4 in pol 6.

Včeraj, drugi dan vse predstave popolnoma razprodane. Grandiozni film

KORSAR PIETRO

je jasen dokaz, kako zelo je priljubljen v Ljubljani mladi

PAUL RICHTER

ki igra v tem veličastnem naslovno vlogi. Izvrstni so v ostalih vlogah sijajni

RUDOLF KLEIN-ROGGE

In pekarina

AUD EGEDE-NISSEN

Predstave jutri v torek ob 4, pol 6, pol 8 in 9.

Prednaznanilo: **LJUBOSUMNOST** (Lya de Putti).

Elitni kino Matica (vodilni kino v Ljubljani). — Telefon šte. 124.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 1. marca 1926

— **Konferenca velikih županov.** V notranjem ministristvu se vrše zadnje dni velike priprave za predstoječo konferenco vseh velikih županov, ki ji bo predsedoval notranji minister Boža Maksimovič. Na konferenci se bo razpravljalo največ o bodočem delu notranjega ministristva v zvezi s razpisom novih občinskih volitev v nekaterih kraljih države.

— **Natečaj za učiteljske službe.** Prosvetno ministristvo razpisuje natečaj za 15 učiteljev in 15 učiteljic v Beogradu. Natečaja se lahko udeležijo samo stalni učitelji in učiteljice, ki imajo najmanj 14 let stalne učiteljske službe. Prošnje se morajo vložiti najkasneje do 15. marca.

— **Iz državne službe.** Za inšpektorja pri okrožnem agrarnem uradu v Mariboru je imenovan vpokojeni vladni tajnik Gustav Goll.

— **Prepovedane publikacije.** Notranje ministristvo je prepovedalo uvažati in širiti v naši državi knjigo »Südstelermark«, brošuro »Lienine«, ki je izšla v Trstu, francoski list »L'Humanité« in knjigo »Leykams Haus- und Familienkalender 1926«.

— **Priprave za svečanost na Krku.** Na zahtevo ministra ver in po sklepu ministristva sveta je začelo ministristvo javnih del sestavljati proračun za spomenik padlim srbskim bojevnikom na otoku Vidu. Zgradi se na brzi spomenik v obliki votivne cerkve. Povodom odkritja tega spomenika bodo na Krku velike svečanosti.

— **Minister za šume in rudnike in TPD.** Minister za šume in rudnike je v soboto brzojavno pozval rudarsko glavarstvo v Ljubljani, naj pošlje poročilo o stanju rudnika TPD. Ministristvo je tudi odredilo, da se strogo preišče redukcija rudarjev in ugostov, da s postopa TPD z delavci zakonito ali ne.

— **Kredit za železniška stanovanja.** V Zagrebu. Za železniška stanovanja pri zagrebški direkciji je odobren iz zadnjih dvanajstih kredit v znesku 478.000 Din. Stanovanjske hiše začne zidati spomadi.

— **Včerašnji sneg.** Star pregovor: »sv. Matija led razbija, če ga ni, ga naredi.« se je letos zopet uresničil. Takoj po njegovem godu se je vreme spremenilo. Včeraj jutro je zmrzovalo, zvečer pa je snežilo kakor bi berače trgal. Sicer je kmalu nehalo, a vendar so gozdovi odedi v svežo snežno belino, izgledali kakor v najhujši zimi. Najbolj je sneg pobil okrog Škofje Loke, višje po Goriškem pa manj. Prav gotovo je znižanje temperature koristno za polje, posebno pa za sadno drevje, ki bi pri taki gorkoti, kakor je bila pred nekaj dnevi, gotovo prezgodaj pognalo.

— **Izkaznice za dunajski veleposel.** (7. do 13. t. m.) se za ceno 40 Din dode tudi pri avstrijskem konzulatu v Ljubljani. Izkaznice nudijo poleg drugih običajnih ugodnosti tudi to, da dobi njen lastnik brezplačen vizum za potovanje v Avstrijo.

— **Inženjerska zbornica za Slovenijo in Dalmacijo v Ljubljani** ima svoj letni občni zbor dne 4. marca od 14.30 v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani.

— **Higijenski tečaj v Ptuj.** Ljudska univerza v Mariboru priredi v Ptuj dne 4. marca ob 6. zvečer v gledališču predavanje »Kako ostanem zdrava«, spremljeno z odgovarjajočim filmom, ki kaže sporedno pravilno in nepravilno vedenje življenja in pomen športa. Predaval bo g. okr. zdravnik dr. Vrečko. Dne 6. marca pa bo predaval v dvorani Narodnega doma ob 6. zvečer g. dr. M. Mrgole o »Tuberkulozi«. Tudi to predavanje spremlja film. Oba dneva se bosta vršili isti predavanja ob pol 4. pop. v istih prostorih za mladino.

— **Himen.** Poročili se je na Murskem polju g. dr. Vinko Čremošnik z gosposodično Jožico Ferenc. Mlademu paru iskreno čestitamo. Zdravnik dr. Čremošnik se naseli, kakor smo že poročali, v Gornji Radgoni, ki dobi z njim tudi dobrega narodnega delavca.

— **Seja glavnega prosvetnega sveta.** Glavni prosvetni svet je imel v soboto popoldne redno plenarno sejo v prostorih prosvetnega ministristva. Razpravljalo se je o raznih zakonskih projektih prosvetnega ministristva.

— **Zakon o visokih trgovskih šolah.** V prosvetnem ministristvu je bil v soboto dovršen načrt zakona o visokih trgovskih šolah v rangi univerzitetnih fakultet. Načrt predvideva samo dve visoki trgovski šoli, in sicer eno v Zagrebu, ki že obstoja kot visoka Ekonomska in komercialna šola, in drugo v Beogradu, ki bo v kratkem ustanovljena pod imenom Visoka trgovska akademija. Obe šoli bosta urejeni kakor fakultete, samo da bosta imeli svoje avtonomne uprave.

— **Posojilo za osnovne šole.** Prosvetno ministristvo namerava predložiti ministrskemu svetu načrt zidanja novih osnovnih šol, za katere bi bilo potrebno posojilo v znesku

100 milijonov dinarjev. S tem denarjem bi se dalo zgraditi nad 1000 novih osnovnih šol.

— **Nov internat v Kragujevcu.** V aprilu začne graditi v Kragujevcu nov moderen internat za slušatelje tamonjše višje obrtne šole. Ministrski svet je že odobril kredit v znesku 5.500.000.— Din.

— **Pozor lovci!** V četrtek dne 4. marca t. l. ob 8 zvečer se vrši v restavraciji hotela »Sion« v Ljubljani ustanovni občni zbor »Kluba ljubiteljev psov jamarjev«. Z ustanovitvijo tega kluba je naša psorejna organizacija zaključena. Pes jamar je v vsakem gozdnem lovišču neobhodno potreben. To vse vsak lovec iz lastne skušnje. Dober jamar pa se ne poleže, marveč ga je treba še-le vrediti in izučiti. V tem pogledu bi našim lovcom na roko, je glavni namen novoustanovljenega kluba. Zato pričakujemo, da se ljubitelji lazbčarjev in terjerjev našemu pozivu v častnem številu odzovejo. — Za pripravljajni odbor: dr. Ivan Lovrenčič.

— **Smrtna kosa.** Včeraj ob pol 7. zvečer je umrla po kratki bolezni veletrgovka in posestnica g. Adela Skaberne, rojena Schrey pl. Redlwerth. Znana e bila kot izredno simpatična in prijazna dama, ki je uživala v krogu svojih znancev in od emalcev splošne simpatije. Javnega življenja se ni udeleževala, zato je s tem vso vne-mo posvečala vse svoje moči vzornemu podjetju. Umrla je v visoki starosti malone 74. let. Zapušča dva sinova, Milana in Avgusta, oba spretna trgovca. Pogreb bo v torek ob 15. popoldne iz hiše žalosti na Mestnem trgu 10 na pokopališče k Sv. Križu. — Včeraj je umrla blaginjski delniški družbe »Hungaria« združenih mlinov v Budimpešti g. Franc Adamič. Pokojni je bil vester uradnik in simpatičen družabnik. Pogreb bo v torek ob 16. popoldne v Stare poti 2 na pokopališče k Sv. Križu. Blag jima sponia! Žalujemo naše iskreno sožalje!

— **Iz Gornje Radgone.** Zdravnik vsega zdravilstva dr. Vinko Čremošnik ordinira od ponedeljka 1. marca t. l. v Gornji Radgoni.

— **Smrtna obsodba v Travniku.** Pred okrožnim sodiščem v Travniku se je vršila tle dni razprava proti Avdu Davidoviću, ki je bil radi dvakratnega roparskega umora obsojen na smrt na vešala. Proces proti morilcu je trajal 14 dni.

— **Beg blaginjska Slavika.** Poročali smo, da je dne 15. februarja iz Novega Sada pobegnil blaginjski čehoslovaškega bro-darskega sindikata in odnesel 300.000 di-narjev. Kakor poročajo listi iz Novega Sa-da, je Slavik dne 16. t. m. pri Mariboru prekoratil avstrijsko mejo. Sumi'o, da je pobegnil na Dunaj.

— **Tragična smrt otroka.** V selu Modriča v Bosni se je zgodila v hiši seljaka Ka-riča težka nesreča. Stiri letni sinček Imbro je ostal sam s svojo mladoletno sestrico doma. Otroka sta se igrala okoli ognja. Ne-nadoma se je dečka vnela oblečka in hipo-nra je bil v plamenu. Še predno je kdo mo-gel nesrečnemu otroku na pomoč, je ta v groznih mukah umrl.

— **Star Buddhist učil skrivnosti je nirvane,** v templju svetih opic tri si je banane ... »Vse življenje tvoje so le sanje, v »Buddha« čemu našel boš spoznanje!«

Našim rodbinam priporočamo
KOLINSKO cikorijo
izvrsten pr'd-tek h kavi.

Iz Ljubljane

— **Iz Poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani,** ne bo od štetega 2. marca t. l. dalje izplačevala pri svoji blaginjski nobenih čekovnih nakaznic, ker bodo v smislu odloka ministristva za pošto in brzojav z dne 6. t. m., G. D. br. 307 z označenim dnem prevzele poštne blaginje v Ljubljani tudi izplačila čekovnih nakaznic preko Din 5000 in čekovnih nakaznic za državne urade.

— **Iz igralci dramskega gledališča** pri-rode jutri, v torek popoldne izlet v Kranj, kjer položijo venec na Prešernov grob. Moški zbor zapoje ob tej priliki žalostinko iz »Desetega brata«. Zvečer se vrši več na-stopov v gledališki dvorani, kjer bo tudi nala zakuska.

— **Iz Rudarski protestni shod.** V soboto dne 20. februarja so se zbrali zastopniki vseh delavskih strokovnih organizacij na skupno posvetovalnico in so sklenili sklicati v sredo, dne 3. marca javen shod, ki se bo vršil v veliki dvorani hotela »Union« z dnevnim redom: Napad Trboveljske premo-gokopne družbe na delavske plače, osem-

urnik, redukcija rudarjev in obramba de-lavstva proti temu. Vsa javnost se vabi, da pokaže s svojo udeležbo na tem shodu, da spremlja s simpatijami teško borbo naših rudarjev za kruh in eksistenco.

— **Iz Pravilica.** V sredo, 3. t. m. priredi Atena v mali dvorani Narodnega doma več-er pravilic. Pripravekuje ga Vanda Gor-čeva, ki je postala tekom letošnje sezone ena najpriljubnejših predavateljic. Začetek ob 5. popoldne. Vstopnine ni, pobirajo se le prostovoljni prispevki v kritje stroškov.

— **Československa Obec a Českoslo-venška dopolnovaci škola v Ljubljani** pojdá pod protektorátom Konzulatú Republiky Československé oslavu narozenim prezidentu Masaryku v nedeli dne 7. března 1926 o desáté hodině dopolední ve velké dvorane Narodního domu v Ljublani, ku které zve všechno členstvo a příznivce. — Ta-jemník.

— **Iz Poskušni vlog.** V nedeljo med 15. in 19. uro je neznan storilec skušal vlomiti v stanovanje trgovca Karla S. na Mestnem trgu. Nepovabilni gost je s ponarejenim ključem odprl zunanja vrata, notranjih že-leznih pa ni mogel. Mogoče je tudi, da je bil prepočen. Tat ni povzročil nikake škode.

— **Iz Ljubljane** je bila usnjata ročna tor-bica v soboto dne 27. m. m. zvečer med 6. in pol 8. uro na poti od Tivolskega drevo-reda po Aleksandrovi cesti do pošte ter nato po Gledališki ulici do Kersnikove. V V torbici je bilo več fotografij in dva rob-ca. Najdeltelj naj jo odda v upravi »Sloven-skega Naroda«.

— **Posebna šnečlilista vloske kleti Ljubljanskega Dvora:** Od danes na-prej vsak dan od 5. — 8. ure zvečer apotitni predvečerni zakuski po zmernih cenah.

Iz Celja.

— **c Zaključni venček plesne šole Sokol-skega društva** v Celju se je vršil v soboto zvečer v gornjih prostorih Narodnega do-ma. Prireditve je lepo uspela. Starosta dr. M. Hrašovec se je plesnemu učitelju g. Černetu zahvalil za trud, ki ga je skozi štiri mesece imel s plesno šolo, nakar mu je bilo podarjeno od gošencev lepo darilo.

— **c Mesno gledališče.** V petek so po daljšem odmoru zopet gostovali v našem gledališču gosti iz Ljubljane. Vprizorili so zabavno igró »Fegica mojega srca«. Gledališče je bilo razprodano, igralo se je z dobrim uspehom, občinstvo pa se je izborno zabavalo.

— **c Tedenski sestank SDS za Celje-**okoličje se vrši ta teden v petek dne 5. mar-ca pri Podočanju na Bregu.

— **Na občnem zboru Celjske Sokolske župe** je bil za starosta izvoljen dozdajni starosta br. dr. Gvido Sornc.

— **Zlet Celjske Sokolske župe** bo letos dne 6. junija v Trbovljah.

— **Telovadne ure za starejše brate pri celjskem Sokolu** so vsak ponedeljek in sre-do od 6. do 7. Vrsta šteje že lepo število telovadcev, lahko pa bi se leto še pomno-zilo.

DANES zelo zanimiv in zabaven film

Tri hišnikove hčerke

V glavnih vlogah: Margareta Kupfer, Helga Molander, H. May Weiss, Brun-Kastner, Herman Picha in Jakob T. ede. Karakteristično d-lanje, kako skibi mat, da bi na bole odšla v zakon svo e tr-krasne hčr k in s o oim visokolele im-misli se ne boji nobene laži in pre-varanj. — Pr d ave popoldne ob 3. pol 5, 6, pol 7 in 9.

655 KINO IDEAL

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Ponedeljek, 1. marca: »Naša kri.« C.

Torek, 2.: zaprto.

Sreda, 3.: Ana Christie. A.

Četrtek, 4.: Zapeljivka. F.

OPERA.

Ponedeljek, 1.: Zaprto.

Torek, 2.: Večni mornar. B.

Sreda, 3.: Orfej v podzemlju. E.

Četrtek, 4.: Jeunjeur de Notre Dame. D.

K današnjemu klavirskemu koncertu prof. Trosta

Na klavirskem koncertu, katerega pri-redi najodličnejši naš pianist prof. Anton Trost, danes v ponedeljek ob 8. zvečer v dvorani Filharmonične družbe, so zastopa-ni tudi trije ruski skladatelji in sicer Ba-lakirev, Rahmaninov in Skrjabin. Balakirev je bil rojen leta 1837. v Niz-jem Novgorodu ter umrl v Peterburgu 1910. leta. Najprvo je študiral naravoslovje, po-tem se je popolnoma posvetil glasbi ter je nastopil leta 1855. z največjim uspehom kot pianist v Petrogradu. Njegov pokrovi-telj je bil slavni ruski skladatelj Glinka, ki ga je določil tudi svojim naslednikom. V hiši Balakireva so se shajali vsi taktar-ni mladi glasbeniki: Cuj, Musorgski, Rim-ski-Korjakov, Borodin. Ti so reformirali rusko glasbo in tvorili v tistem času ne-kako rusko moderno. Balakirev je zložil več velikih orkestralnih del, izmed klavir-skih skladb pa je najbolj znana njegova orijentaliska fantazija »Islamey«, katero igra Trost tudi na našem koncertu.

Drugi Rus je Sergij Rahmaninov, rojen 1873. leta in živi sedaj v New Yorku. Rah-maninov je izvrsten klavirski virtuos in svetovno-nan, kakor skladatelj najrazlič-nejših del. Nekaj časa je bil tudi kapelnik carske opere v Petrogradu.

Poleg teh dveh je zastopan na koncertu tudi Skrjabin, rojen 1872. v Moskvi, umrl 1915. leta. Od leta 1890—1903 je bil prof. klavirja na konservatoriju v Moskvi. Sicer pa je večinoma živel izven ruske zemlje. Njegove kompozicije so brez dvoma pod velkim vplivom »slavnega Chopina«, so zelo dihotivne, vendar kažejo včasih nekako pri-jaznost in pa bolna umetnikova č-stva.

Po sk bni izt in koncertnega sporeda pomeni Trostov koncert pravi umetniški d-godek v letošnji koncertni sezoni. Vstop-nice v Matični knjigarni in pri večerni bla-gajni.

— **Sprememba dramskega repertoarja.** Danes zvečer se igra mesto naznanjene drame »Henrik IV.« Finžgarjeva narodna igra »Naša kri« za red C. Sprememba re-pertoarja se je morala izvršiti, ker je ga. Marja Vera nenadoma obolela.

— **Prva jugoslovenska drama v Ame-riki.** Prof. Srečko Albini v Zagrebu, ki je zastopnik avtorskih pravic večine zagreb-skih pisateljev in skladateljev, nam javlja, da je sklenil z nekim angleško-ameriškim manažerjem pogodbo, po kateri se bo zna-na Begovićeva drama »Božji človek« v an-gleškem prevodu predvajala na angleških in ameriških odrih in posnela tudi v filmu. Avtoru so zagotovljene tantieme od pred-stav in filmov in je na račun tantiem že prejel okrog 30.000 Din. »Božji človek« se je predstavil že v Pragi in Bernu ter pri-de še letos na nemški oder, ob enem pa je menda prvo naše dramsko delo, ki prodre tudi v angleški svet. Upajmo, da je s tem led prebit in da se odpre tudi našim dra-matikom pot v veliki svet, ki ne nagraja le s častjo, ampak tudi z — zlatom.

Občni zbor Uduženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov

Ljubljanska sekcija Uduženja, ki ima včlanjenih 236 inženjerjev in arhi-tektov iz ljubljanske in mariborske ob-lasti, je imela v soboto, dne 27. febru-aria v svojih prostorih v »Kazini« svoj 7. redni občni zbor. Iz poročil funkci-onarjev te živahno delujoče strokov-ne organizacije je treba omeniti neka-tere točke, ki zanimajo tudi našo širo-ko javnost.

Pred par meseci od vlade predlo-ženi osnutek zakona o izorisanju vodnih sil je vseboval določbe, ki bi resno ogrozile vsak razvoj v elektrifi-kaciji naše zemlje. Uduženje se je proti temu osnutku odločno uprlo in zahtevalo, da se pritegne k njega defi-nitivni stilizaciji tudi strokovnjake iz vseh pokrajin kraljevine. Akcija je v toliko uspela, da je bil osnutek umak-njen iz parlamenta; ni pa znano, kako in kje se predeluje in kdo je na tem delu udeležen. V ljubljanski sekciji Uduženja se je nadalje obširno študi-ral in predeloval osnutek novega stav-bne reda za vso državo, ki je bil v prvotno predložen obliki in no vsehi-ni nemogoč. Odsek za tehnično šol-svo je interveniral v raznih slučajih, posebno glede zasicuranja nameštive absolventom tehniške srednje šole. Sekcija je jeseni 1925 ob priliki name-ravane redukcije in nameravanega prenosa ljubljanske tehnike v Zagreb odločno svarila pred poskusom s ta-kimi eksperimenti. V sekciji je v pre-tekleem poslovnem letu storil obširno zasnovani odsek za tehnično termina-logijo velik korak naprej. Posamezne stroke so terminološko v glavnem že obdelane ter je v kartoteki tudi obr-njeni Pletersnikov slovar, v kolikor prihajajo v poštev tehniški izrazi.

Na občnem zboru je upravni odbor podal obširno poročilo o tendenci go-tove industrije v Sloveniji, ki namešča in skuša nameščati po svojih obratih izomzemce. Podatki, ki so bili iznešeni, so skoraj neverjetni in bode treba v tem pogledu odločnega nastopa naše javnosti. Danes je v področju ljublj-an-ske sekcije Uduženja 20 nezaposlenih slovenskih inženjerjev vseh strok, naj-več med njimi kemičarjev, strojnikov in elektrotehnikov, pa tudi montani-stov. Kljub temu pa skuša omenjena industrija dobiti z raznimi mahinacija-mi izjave, da domačih strokovnjakov ni ter namešča in zaposluje tuje, ki so celo mlajši od strokovno odličnih domačih kompetentov. Državne oblasti tem mahinacijam običajno nasedajo ter ostajajo zadevne izjave Uduženja povsem neupoštevane. Občni zbor sekcije je, upoštevajoč dosedanje sla-be izkušnje, pooblastil upravni odbor sekcije, da preide z najostrejšo borbo proti obstoječim praktikom tudi v jav-nosti, ker ne pomagajo več nikake ute-meljive in razlogi v službenih spisih.

Na občnem zboru sekcije se je končno kreiral odsek za nove beton-ske predise, ki ima nalogo, da pri-re-di določila za beton, ki odgovarjajo današnjemu stanju tega gradiva.

V upravni odbor so bili izvoljeni na-slednji gospodje: predsednik ing. Jan-ko Maček o v šek, podpredsednik ing. Alojzij Hrovat, odborniki ing. Ladi-slav Bevc, ing. Stanko Dimnik, ing. Josip Pavlin, ing. Blaž Pristov-šek, ing. Karol Tavčar, ing. Pavel Vrbič in ing. Fran Zelenko; nad-zorni odbor ing. Vinko Strgar in ing. Viktor Skaberne.

657



Potrjim srcem javljam svojim sorodnikom, prijatel'em in znancem, da je naša globoko ljubljena mama, tašča, svakinja in teta, gospa

Adela Skaberne roj. Schrey pl. Redlwerth

veletrgovka in posestnica

sklenila svoje življenje polno dobrotljivosti, v nedeljo, 28. februarja ob pol 7. zvečer po kratki bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče.

Zemeljske ostanke predrage pokojnice spremimo v torek, 2. marca 1926 ob 3. popoldne iz hiše žalosti v Ljubljani, Mestni trg 10, na pokopališče pri sv. Križu, kjer jih položimo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo brala v sredo 10. marca 1926, ob 10. dopoldne v stolni cerkvi sv. Nikolaja.

V LJUBLJANI, dne 28. februarja 1926.

Avgušt in Milan, sinova

Reža, sinova

Marija Bonina roj. Skaberne, svakinja, z rodbino, Viktorija Skaberne, sva-kinja, z rodbino.

Gospodarstvo

Državne trošarine

Od aprila do decembra 1925 je dobila država od trošarine na sladkor 291 milijonov 190.981.71 Din, na kavo 28 milijonov 475.313.76, kavine primesi 1 milijon 848.802.46, na riž 3.844.830.98, na pivo 35.315.249.26, na fino vino 621 milijonov 784.20, na navadno vino 27 milijonov 189.901.12 na ekstrakte brez alkohola 118.587.46, na ekstrakte z alkoholom 245.378.48, na liker, rum in konjak 1.512.597.71, na sveče 567.659.88, na električno razsvetljavo 7.085.951.16, na plin za razsvetljavo 642.289.90, na kalcijev karbid 2.199.857.73, na kresiva 969.158.05, na špirit 122.798.116.36, na žganje 21.850.967.60, na octovo kislino 2.209.146.38, na bencin 41.197.374.99, na kontrolno naklado za denaturiranje špirta 1.318.672.94 Din.

Državna trošarina je znašala torej skupaj 591.202.622.13 Din, predlanskem v istem času pa 542.113.424.39 Din. Lani je torej plačalo prebivalstvo državi samo na trošarini 49.089.197.74 Din več kakor predlanskim. Za devet dvanajstini 1925-26 je bilo predvideno 451.499.999.94 dinarjev tako, da je dobila država 134 milijonov 702.622.19 Din več kakor je pričakovala.

Nova tarifa za prevoz piva

Kakor smo na kratko že poročali, je prometni minister pretekli teden podpisal odlok, s katerim se spremene dosedanje postavke za prevoz piva po državnih železnicah. Odlok stoji v veljavo 8. marca. Namesto dosedanje II. — A — A predvideva nova tarifa razrede I — 3 a — 3 b. To pomeni, da stopi pivo prihodnji teden med najdražje vozarinske postavke. To zvišanje bo znašalo pri vagonskih pošiljavah za 100 km 985 Din, za 200 km 1665 Din, za 300 km 2275 Din in za 500 km 3270 Din.

Sedanje postavke, ki jih nova tarifa spreminja, so bile objavljene juliju lanskega leta. Prvotne postavke so pomenile težko obremenitev piva, ki so jo čutili seveda konzumenti. Zato je država tarifo za prevoz piva znižala, da pomaga producentom in konzumentom. Toda kmalu se je začelo med producenti samimi govoriti, da je tarifa preizkušnja. Prometni minister se gotovo za te opazke ni zmešal, zdaj je pa naskrat ustregel želji producentov in tako se bo pivo zopet znatno podražilo. Pogosto spreminjanje tarife lahko škoduje

producentom, in konzumentom. Poleg tega določa gospodarski krogi vtis, da strokovnjaki v prometnem ministristvu in generalni direkciji železnic niso na svojem mestu. V interesu narodnega gospodarstva bi bilo, da se prometno ministristvo v takih eksperimentih nekoliko omeji. Pivo je že itak drago in slabo. Vsaka podražitev pomeni neumestno obremenitev konzumentov.

—g Trgovinska pogodbenja z Anglijo. V petek so se sestali v zunanjem ministristvu naši in angleški delegati za trgovinske pogodbenja. Po predstavitvi angleškega odgovora na naše predloge se je razvila debata, nakar so naši delegati izjavili, da so s angleškim odgovorom zadovoljni in upajo, da bodo pogodbenja kmalu končana.

—g Tarifni odbor. V soboto je začel poslovati tarifni odbor. Na dnevnem redu je železniška tarifa.

—g Zakon o menicah in čekih. Izdelan je načrt zakona o menicah in čekih, ki bo veljal za vso državo. Ožja sekcija strokovnjakov, ki naj ta načrt prouči, se je sestala danes.

—g Posojilo za industrijo. Pravilnik o industrijskih obligacijah, na podlagi katerih naj bi prišla naša industrija do denarja, pride v kratkem pred ministrski svet. Najbrž bo vlada počala, da se povrne finančni minister in šele potem bo pravilnik sprejet. Obligacije nudijo upnikom iste olajšave, ki jih ima uprava fondov pri izterjevanju svojih dolgov.

—g Ustanovljanje poljedelskih zbornic. V soboto popoldne se je v Beogradu prva seja odbora za ustanovitev poljedelskih zbornic v naši državi.

—g Italija podpira Reko. V italijanskem finančnem ministristvu se je vrisila v petek seja, na kateri se je razpravljalo o posojilu v znesku 25 milijonov lir industriji in mali trgovini na Reki. Sprejet je bil tudi pravilnik za razdelitev tega posojila.

—g Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. marca t. l. ponudbe za dobavo smrekovega lesa in bukavih plohov; do 5. marca t. l. za dobavo oljnatih barv; do 9. marca t. l. za dobavo čopičev ter za dobavo 1000 komadov prašnic; do 15. marca t. l. za dobavo rezervnega materiala za vrtni stroj. — Predmetni pogodbi so na vpogled pri ekonomskem oddelku te direkcije.

—g Zelenjave na beogradskem trgu. V Beogradu se je pojavilo mnogo zelenjave, ki jo uvaža Italija. Posebno zelenega graha in solate je v izobilju. — Cene so razmeroma nizke.

To in ono

Proč s tramvaji!

To čudno geslo so začeli oznanjati v Ameriki. Po vseh velikih ameriških mestih govore, da tramvaji ovirajo promet in zato jih je treba odpraviti. Električna železnica je kvečjemu za predmestje, dočim se je v notranjosti mesta že davno preživela in je kot prometno sredstvo sploh nemogoča. Najprej so začeli ofenzivo proti tramvajem v Washingtonu. Washingtonska mestna občina je prepovedala celo vožnjo s konji. Že del časa se ne sme pokazati v mestu konjska vprega ali jahalni konj. Kočjaži so povsem izginili iz Washingtona. V akciji proti tramvajem ima glavno besedo New York. New Yorkska mestna občina stoji na stadišču, da tramvaj samo ovira promet v mestu, ki se vrši večinoma z avtomobili. Zato je sklicala anketo strokovnjakov, ki je ugotovila, da so tramvaji res odveč in da je treba dotičnim družbam sploh odvzeti koncesijo. Lastniki cestnih železnic so proti temu sklepu protestirali in vložili tožbo. Za slučaj, da sodišče prizna mestni občini pravico odvzeti podjetjem koncesijo, se spoje podjetja z lastništvom namernih avtomobilov v eno veliko prometno družbo. Tako bi newyorška cestna železnica prostovoljno likvidirala.

Ta akcija proti tramvajem kaže, da se razvija promet v velikih mestih tako, da bodo avtomobili polagoma izpodrinili cestno železnico.

Heike Kamerling Onnes

Dr. Heike Kamerling Onnes, ravnatelj kriogeničnega zavoda v Leydenu, ki je v ponedeljek v Leydenu nenadoma preminul, se je odlikoval in proslavil s proučevanjem lastnosti tvarine pri zelo nizki temperaturi in ustanovitvijo laboratorija, ki se je prvi na svetu približal takozvani absolutni ničli. Temperaturo merimo po razteznosti plinov, zakaj plini se v primeri s tekočinami ali trdnimi telesi pri enaki temperaturi po obsegu najbolj izpreminjajo. Obseg plinov pa ni odvisen samo od temperature, temveč tudi od pritiska.

Pokojni Onnes se je začel pečati s problemom nizke temperature 1. 1883, ko je začel graditi laboratorij, ki je bil še nedavno edin na svetu. Kakor znano znaša absolutna ničla —273 stopinje C ali 273 stopinj manj kakor toplota trajajočega se ledu. Če bi veljal zakon o odvisnosti obsega plina od pritiska od-

nosno temperature neomejeno, bi se pri ohlajenju poljubnega plina do absolutne ničle zmanjšal njegov obseg do ničle, kar je seveda praktično nemogoče. Onnes se je lotil težkega dela. Hotel je doseči najnižjo temperaturo, ki je sploh mogoča. Najprej je eksperimentiral s tekočim metilkloridom, pri katerem je dosegel temperaturo —90 stopinj C. V njem se je ohlajal etilen, ki je šel po ceveh pod velikim pritiskom v drugo posodo, kjer se je z izhlapevanjem ohlajal do —165 stopinj. Kot tretja tvarina je služil Onnesu kisik, pri katerem je dosegel učenjak temperaturo —218 stopinj.

10. julij 1908 je v zgodovini znanosti znamenit dan. Tega dne je pretvoril Onnes prvič okrog 200 litrov helija v tekočino in določil kritično toploto tega plina z —268, kritični pritisk pa na 3 atmosfere. Tekoči helij je imel gostoto 0.15 in je »kipeč« pri temperaturi 4.3 absolutne stopinje. Pri izhlapevanju je nastala temperatura 1.5 stopinje do absolutne ničle. Tako se je Onnes od vseh učenjakov najbolj približal absolutni ničli, ki znaša kot rečeno —273 stopinj. Po tridesetletnem napornem delu je dosegel svoj cilj — ne sicer popolnoma, vendar je pa njegov uspeh za znanost ogromnega pomena. Za svoje zasluge je bil Onnes opetovano odlikovan. Dobil je Nobelovo nagrado za fiziko, londonsko kraljevo znanstveno družbo mu je podelilo 1. 1912 Rumfordovo medaljo in ga imenovalo za svojega člana. Umrli je v starosti 72 let.

Podpirajte Društvo slepih!

Kralji in berači

Dobro je izplačal kralj Ludovik XI. nekega plemenitaša, ki je bil zelo lakomen. Nekoč je kralju priprosto seljak podaril veliko peso. Kralju je ugajal ta naivni in pristrčni dokaz udanosti podložnika ter je seljaka ukazal nagraditi s tisoč cekini. Čim je to izvedel omenjeni lakomni plemenitaš, si je mislil: Če kralj tako majhno darilo, kot je pesa, tako bogato in kneževsko poplača, kako velika bo šele njegova revanža za bogato darilo. Zato je kralju poklonil svojega najlepšega konja. Kralj se je razveselil nepričakovane darila, pohvalil je konja in ukazal naj se pesa zavije v priprosto ruto in pošlje vitezu. Zelo razočaran je ta vprašal donašalca, če je to vse kraljevo darilo. Ko je kralj to izvedel, je poklical plemenitaša k sebi in ga nahušil: »Kako si upate biti nezadovoljni? Saj sem vam vendar dal za konja, ki je bil vreden komaj 100 cekinov, protidarilo, ki me je veljalo 1.000 cekinov.

Prebrisan španski dvorjanik, ki je poznal brezmejno nečimernost svojega kralja, je sklenil, da to dobro izkoristi. Pokazal je kralju, Filipu II. prekrasen diamant in izjavil, da je plačal zanj 70 tisoč tolarjev. Kralj si je ogledal dragoceni kamen in pripomnil: »Kaj ste vendar mislili, ko ste to ogromno vsoto dali za en sam kamen.« »Sire, menil sem,« je odvrnil dvorjanik, »da je Filip Drugi še vedno na svetu.« In res je monarh, ki mu je ugajalo laskanje o njegovi moči ter bogastvu, plemenitašu odkupil diamant ter mu naštel 100.000 tolarjev, vendar ni znan, če je s to visoko ceno poplačal kamen ali pa laskanje.

Vsled ugodne nabave surovin smo

znatno znižali cene

nogavicam

in drugim pleteninam

P. n. trgovce in zadrage prosimo, da zahtevajo cenike, ter se priporočamo

M. Franzl & sinovi

Ljubljana, Privoz 10.

Poštni predal 44.

Razne tipke in pisave za pisalne stroje vseh sistemov spreminjam po naročilu in vzorcu. Tehnična znamenja. Lud. Baraga Ljubljana Selenburgova ulica 6

Inserirajte v „Slov. Narodu“

Boljšo deklico

ki razume nemško in zna opravljati vsa hišna dela, sprjemeta zakonika brez otrok za gospodinstvo. Zagotovljena dobra plača in dobro ravnanje. Ponudbe na: **Maksim Katarinac, Titov.**

Kupijo se knjige:

Valvasor, stara izdaja. — Državni zakonik do incl. 1. 1918. Naslov: e pozive pri Aloma Company, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1

Zdravje

je pol bogastva.

Za uspešno duševno in telesno delo ter za uspeh v življenju sploh je človeku predpogoj telesno zadovoljstvo. Ne mučite svoje telo pri vsakem koraku s trdimi usnjatimi petami, ker one povzročajo močne potresljaje. Nosite tudi Vi **PALMA-kaučuk podplate in pete**. Vi se potem ne boste hoteli nikakor več odreči ugodnemu in elastičnemu koraku. **PALMA-kaučuk** pete so trikrat tako izdržljive in še ceneje kot usnje.

Makulaturni papir
kg Din 5.—
prodaja uprava „Slov. Naroda“

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—.

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje ter oglašitve strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.—. Najmanjši znesek Din 10.—.

Sušbe

V službo

k večjemu industrijskemu ali trgovskemu podjetju želi vstopiti resna, zanesljiva in vestna gospodinja z 10letno pisarniško prakso, s perfektnim znanjem nemščine in italijanščine poleg slovenščine, izvrstna stroje-piska, korespondentka in knjigovodkinja. — Cenj. ponudbe pod Elektra/616 do 20. marca t. l. na upr. „Slov. Naroda“.

Začetnica

išče službe v pisarni ali kot blagajničarka. — Za poštenost se položi kavicija. — Naslov pove uprava „Slov. Nar.“ 630

Posredovalnica za služkinje

PAVLA MRAK, (preje v posredovalnici g. Novotny), Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 4 (poleg Zmajkega mostu) — se najtopleje priporoča. 51/T

Več krojaških pomočnikov

za fino damsko delo — sprejemem takoj — „Eli-tes“, Ljubljana, Prešernova ulica 9. 647

Stanovanja

Soba se odda.

Naslov pove uprava „Slov. Naroda“. 606

Prazna soba

se odda mirna osebi. — Kongresni trg 8/II. letvo. 650

Lokali

Poslovni lokali

naproti sodišču, obstoječ iz petih sob, jako pripravljeni za večjo odvetniško pisarno — se s 1. V. 1926 oddajo v najem. — Naslov pove uprava „Slov. Naroda“. 645

Pouk

Gospodično,

ki bi podučevala laščino v večernih urah — išče zakoniki par. — Naslov pove uprava „Slov. Naroda“. 50/T

Kleparskega vajenca

sprejemem. — Gustav Puc, kleparski mojster, Ljubljana, Spodnja Šiška. 648

Dopisovanja

Mlad gospod

ločenec, ne po svoji krivdi, s premoženjem, išče resnega znanja s samostojno gospodinjno 20 do 25 let staro; izključene niso vdove ali ločene žene brez otrok. — Dopisi po možnosti s sliko in s polnim naslovom (sliko vrnem takoj nazaj) na upravo „Slov. Naroda“ pod „Dobrosrčna/621“. 645

Prodaj

Klavir

dobro ohranjen — valed pomanjkanja prostora — naprodaj. — Ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ pod „Klavir/607“. 651

Prodaj knjige

Herder, Lessing, Wieland, Weber, Bulwer, Cooper, Gerstäcker itd. ter dve omari, več velikih močnih zabojev in drugo pohištvo. — Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, II. nadst. o 651

Kupim

Hlude

smrekove in jelove od 25 mm sr. premera, franko Domžale — kupim — Cenj. ponudbe na naslov Jos. Kus, parna žaga, Domžale. 637

Razno

RADIO

aparate in sestavne dele ima v zalogi **FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5**

Lep fantek

šest let star, se odda za svojega ali v oskrbo proti primerni odškodnini. — Donisi pod „Dobrosrčni ljudje/627“ na upr. „Slov. Naroda“. 629

Naznanilo.

Lovro Čremožnik naznanja, da preseli svoje realitetno posredovalnico s 1. m. decem 1926 iz „Šermorne ulice v Celju na Kralj“ Petra cesto 28/II, proti gostilni „Branibor“ ter p. t. občin. st. pri nakupu in pro. daji posvete nadalje priporoča. 629

Mr. Ph. Rudolf Ramor,

lekarnar v Ljubljani, Miklošičeva cesta 36

naznanja p. n. občinstvu,

da je preselil svojo lekarno

v palačo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na isti cesti (nasproti sodne palače) ter jo popolnoma na novo in moderno uredil.

Najbližja lekarna za vse, ki prihajajo na glavni kolodvor.

NARODNA KNJIGARNA

Prešernova ulica št. 7

Vsled odpovedi lokala **globoko znižane cene** za vse pisarniške in šolske potrebščine, papir, trgovske knjige, stare letnike Ljubljanskega Zvona ter leposlovne in druge knjige. **Ugodna priložnost za šole in knjižnice.**

Za Velikonoč nov klobuk

moram imeti! Kje naj ga kupim? Najceneje ga kupim v dobro znani trgovini klobukov

Jos. Pok. nasl. A. JAMNIK

v Ljubljani, Stari trg št. 14

Velika zaloga najnovjših novosti klobukov in čepic

Darujte za sokolski Tabor!